

Tartalom:

[1999. évi jelentés](#)

[BEVEZETÉS](#)

[2. Kutatótáborok 1999:](#)

[3. KUTATÁSI EREDMÉNYEK ÉS KONCEPCIÓK](#)

[4. EGYÉB TEVÉKENYSÉGEINK](#)

[5. TKNP-túra](#)

[Első zsombolyászásom](#)

[Bihar 2000 - avagy kalandjaink a Biharban](#)

[A Szépség és a Szörnyeteg](#)

Beszámolók

Kedves Barlangász Kispajtások! Itt most "vágatlanul" közöljük le nektek az 1999. évi hivatalos jelentést, mert fontosnak tartjuk, hogy ti is összefoglalva lássátok az elmúlt év eseményeit és eredményeit.

1999. évi jelentés

SZERKESZTETTE: Barta Károly & Tarnai Tamás

ÍRTÁK: Barta Károly, Gila Csaba, Hajnal Ágnes, Ország János, Tarnai Tamás

A SZKBE 1999. ÉVI MUNKJÁBAN RÉSZT VETTEK: Balázs Anikó, Balyi Krisztina, Baranyi Róbert, Bardócz Attila, Barta Csilla Zsuzsanna, Barta Károly, Barta Zalán, Bauer Márton, Bauer Zsófia, Benedek Tamás, Bizvurm Edit, Bózsó Zoltán, Bózsóné Szabó ágnes, Csató Szilvia, Dályay Virág, Dobó Barna, Doszkocs Veronika, Dömsödi Gábor, Dukay Igor, Durai Balázs, Dúró Zsuzsanna, Egerszegi Miklós, Farkas Hajnalka, Farkas Zsuzsanna, Fejes Csaba, Galamb Gábor, Gáva Ildikó, Gila Csaba, Gila Károly, Gila Károlyné, Gila Viktor, Govrik ákos, Hajnal ágnes, Halász András, Hantos Péter, Házi Edit, Hegedűs Zoltán, Herbály Zita, Hernádi Krisztina Nóra, Horváth Antónia, Hoyk Edit, Juhász ágnes, Kálmán éva, Kiss Hermina, Kiss László, Kiss Molnár Edit, Kiss Orosz Mária, Kiss Papp Géza, Kiss Viktor, Koger Zsuzsa, Kopasz ágnes, Kopasz Ildikó, Kopasz Imre, Kovács Katalin, Kovács Tímea, Köhidi Csaba, Ladányi Gabriella, Lakatos Tamás, Madarász Viktor Lajos, Medveczky árpád, Mező Béla, Nagy Katalin, Nédli Attila, Nédli Imre, Nédli Zsuzsanna Tünde, Nemes Dóra, Oldal Tibor, Orosz Annamária, Ország János, ördög Annamária, Osváth Viola, Pál Melinda, Papp Krisztián, Perge János, Rác Péter, Robotka Ernő, Rosztóczy Péter, Seregély Mónika, Seregély Róbert, Seres Anikó, Sipos György, Skorka Tibor, Szabó Barbara, Szabó Károly, Szabó Zsófia, Szakál Szabolcs, Szamkó Szabolcs, Szarka Melinda, Szendrői Zsolt, Szenté Varga ágnes, Szepesi Bálint, Szeredi Anna, Széles László, Szira Fruzsina, Szőke Emília, Szűcs Brigitta, Szvetnyik Csilla, Tarnai Gábor, Tarnai Tamás, Tegzes Zoltán, Tóth Adél, Tóth Anita, Tóth Csilla, Tóth Gábor, Tóth Győző, Tóth Iván, ifj. Tóth László, Tóth László, Tóth Lászlóné, Tóth Pál Csaba, Tóth Virág, Ugrin Péter, Vajdics Andrea, Varga Eszter, Várszegi Krisztina, Zalai Márta

1999-ben az Egyesületünk támogatói voltak:

Cseri Gumiszervíz Kaposvár (Nédli Attila, Medveczky Árpád), Duna-Dráva Nemzeti Park, Dudari Szénbánya, Energizer Magyarország Kft, JATE Kulturális Titkárság, JATE, Sportkuratórium, Kaposvári Tűzoltóság, Karszt és Barlang Alapítvány, Kiss Péter (Vertikor Alpin Rt.) Környezetvédelmi Alap, Környezetvédelmi és Fejlesztési Intézet, Mecsek Egyesület, Nédli Béla, Nédli Imre, Pécs Erőmű Rt. Köszénbánya Zobákakna, Pécsi Kesztyű és Bördíszműipari Szövetkezet, Pro Renovanda Hungariae Alapítvány, Hantos Péter, Schultz Tamás (Béta Lízing Rt.) Szabó Ferenc, Tarnai Dezső, Tarnai Dezsőné, Tarnai Tamás, Tegzes Zoltán, Víghné Szert Edit, Wesselényi Miklós Nemzeti Ifjúsági- és Szabadidősport az Egészséges életmódot Kőz alapítvány, Westel Rádiótelefon Kft.

BEVEZETÉS (Tarnai Tamás)

Ismét eltelt egy év, megint eljött az idő, hogy számot adjunk arról a lehetőségeihez képest nagyszabású munkáról, amelyet 1999-ben a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület a mecseki barlangfeltárások, a hazai karszt- és barlangkutató népszerűsítése, valamint egyéb vállalt kötelezettségei terén végzett. Hasonlóan a tavalyi jelentésünkhöz, ismét színvonalas módon kívánjuk összefoglalni az eltelt egy év munkáit és az elért eredményeket, hogy megfelelő képet adhassunk mindarról, hogy mivel is foglalkoztunk és mire is költöttük a rendelkezésünkre álló forrásokat, köztük támogatóink önzetlen adományait. 1999. folyamán tovább folytatódott az a hagyományosnak nevezhető tevékenység, amely a Mecsek legnagyobb barlangjának feltárását jelölte meg fő célkitűzésül. A rövidebb hétvégi, valamint a hosszabb tavaszi és a nyári kutatótáborainkon munkálatokat végeztünk a Szuadó-barlangban és végpontján, valamint a Trió-barlangban is, ahol emberszem eddig még nem látta új barlangszakaszt tártunk fel. A Vízfő-forrás vízgyűjtő területéről származó vízminták elemzése és Trió-barlangból gyűjtött közetmintákból készített vékonycsiszolatok vizsgálata révén folytattuk a tudományos kutatásainkat is. Az év legnagyobb eredményének nevezhető, hogy végre beindult a Természet- és Környezetvédelmi Nevelés Program Hátrányos Helyzetű Gyermek Számára. Az év második felére ugyanis mind fedezeti, mind szakmai oldalról sikerült megteremtünk a program működésének alapvető feltételeit. Lényeges eredmény volt az egyesület szervezeti és technikai fejlődése is 1999. folyamán. A két titkár rendszeres munkája, az elnökség rendszeres irányító és ellenőrző tevékenysége, továbbá a tagok aktív szerepvállalása mellett az egyesület vezetése eredményesen látta el a nagymennyiségű szervező, adminisztratív, valamint pályázati feladatait. Nagyon fontos haladásnak tekinthető, hogy beszerzésre került egy UAZ típusú terepjáró gépjármű, amelynek az üzemeltetése, bár komoly nehézségek árán ugyan, de mégis hatékonyabbá tette az SZKBE munkáját, főleg a terepi kutatások, valamint a kisebb létszámú túrázások és túráztatások esetében. Nem kis eredményt könyvelhetünk el a pártoló tagsági rendszer kiépítése, illetve az általános pályázati munka hatékonyságának megnövelése területén. Bár még közel sem sikerült felszámolni az akut forrásfedezeti hiányosságainkat, de úgy érzem nagy előrelépést tettünk az anyagi problémák leküzdése terén, és jó esélyünk van 3-5 éven belül arra, hogy megfelelő pénzügyi helyzetbe kerülhessünk, hogy minden vállalni tervezett kötelezettségünknek megfelelhessünk. A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület létrehozása óta két év telt el. Ez a két év sok eredményt hozott, de még mindig bőven van mit tennünk. Remélem, hogy az egyesületünk 1999. évi jelentése minél több tagtársunkhoz és szimpatizánsunkhoz eljut, hogy a benne foglaltak megismerése után a céljaink elérése érdekében további munkára, valamint további önzetlen segítségvállalásra ösztönözzön mindannyiunkat.

2. Kutatótáborok 1999:

2.1. Tavaszi kutatótábor: március 30- április 05. (Gila Csaba)

A tábor résztvevői: 30 fő: Bardócz Attila, Dályai Virág, Dukay Igor, Egerszegi Miklós, Fejes Csaba, Galamb Gábor, Gila Csaba, Govrik Ákos, Hajnal Ágnes, Halász András, Hernádi Krisztina, Kopasz Imre, Köhidi Csaba, Ladányi Gabriella, Lakatos Tamás, Medveczky árpád, Nédli Attila, Oldal Tibor, Orosz Annamária, Ország János, Rosztóczy Péter, Seregély Mónika, Seregély Róbert, Sipos György, Szeredi Anna, Tegzes Zoltán, Tarnai Gábor, Tarnai Tamás, Varga Eszter, Zalai Márta

1. A tábor legfontosabb feladata a 3-as nyelv bontása volt: 3 műszakban tágítottuk a végpontot de áttörést nem értünk el. Kb. 1.5 köbméter anyagot kitermeltünk, nagyobb lett a hely de a vége továbbra is törmelékes kőzetlapok közötti karnyi vastag repedésekben zárul.

2. Trió-szűkület vésése: Már az elmúlt évben nyilvánvalóvá vált, hogy az eredményes bontást nagyban hátráltatja, egy, a végpont és a felszín között kb. félúton található szűkület. A "gerinctörőnél vagy vallatókőnél" ugyanis, nagyon körülményes volt a végpontról kitermelt törmelék továbbítása. Csak kis méretű köveket lehetett kiadni és a vödör húzása is fárasztó tornagyakorlatokat követelt. A szűkület tágításával már sokszor próbálkoztunk, de kézi eszközökkel ez nem nagyon sikerült. A tavaszi tábor ideje alatt lehetőségünk nyílt használni a Vertikor Alpin Rt. kompreszorát és légkalapácsát, melytől jelentős eredményt vártunk. Egynapos kalapácsolás után a szűkület észrevehetően tágult, bár nem annyira, mint azt szeretttük volna.

3. Szuadó-nyelv tisztítás: az előző nyáron a Szuadó-nyelvet aktív nyelv állapotban hagytuk azért, hogy a befolyó víz segítse a végponton a munkánkat. A befolyó patakvíz azonban, mint az várható volt, jelentős hordalékmennyiséget rakott le a barlang erre alkalmas részein. Különösen sok hordalék került a postaláda alatti nadrágszaggató szűkületbe, ahol ez már az elhaladást is nehezítette. A járatot egy műszak megtisztította. Miután a vizet továbbra is beengedjük ez a művelet még egy párszor meg fog ismétlődni.

4. A Szuadó-barlang felfalazott bejáratának biztosítása: A patak betelérését a Szuadó-barlangba az előző nyáron az elterelt patak védőgátjának átvágásával oldottuk meg. Így a víz szabadon folyt a régi bejáratához, ahol aztán elnyelődött egy része. A maradék víz tovább folyt lefele a völgyben. Ennek a megoldásnak nagy hátránya volt, hogy a folyó víz mosta erodálta a Szuadó-barlang felfalazott bejáratát. Ennek védelmében földsáncot és gátat emeltünk a bejárat köré. Később, pedig teljesen megszüntettük a víz ilyen jellegű befolyását. A régi átvágást megszüntettük, helyette lejjebb ástunk csatornát ami már elkerüli a falazott bejáratot így nem rongálja azt. Ahhoz viszont szükség volt egy duzzasztó gátra, hogy a víz befolyjon a barlangba. Tehát sikerült megoldani a víz bevezetését a Szuadó-barlangba úgy, hogy az nem károsítja a felfalazott barlangbejáratot.

5. Infrastrukturális fejlesztés a nyári táborhelyen: a nyári táboraink helyén lévő tábori WC az eltelt 4 év alatt megszolgált az idejét és időszerűvé vált egy új készítése. A régit betemettük majd mellette ástunk egy új gödröt, így nyáron csak a felépítményt kellett elkészíteni.

2.2 Nyári tábor előkészítése, jún. 16. (Barta Károly)

Résztvevők: 3 fő: Barta Károly, Nédli Attila, Tarnai Tamás

Végzett munka: Célunk a nyári tábor előtt egy olyan egynapos helyszíni konzultáció volt, mely során eldöntjük, hogy a nyári táborban mely feladatok élveznek prioritást, milyen

technikai felkészülés és milyen eszközök beszerzése szükséges a kitűzött feladatok sikeres megvalósításához. Az orfűi kutatóházat feltörve találtuk, sajnos sok értékes szerszámot is elloptak. Az orfűi rendőrőrsön jelentettük az esetet, majd a megmaradt eszközöket átszállítottuk az abaligeti raktárba. A Szuadó- völgyben a Trió-barlangot és a Szuadó-barlangot jártuk be, majd a felszíni szemle után a három nyelőhöz kapcsolódó vízrendezés lehetőségeit vitattuk meg. A technikai felkészültségünk és a várható létszám függvényében az elvégzendő feladatok között az alábbi sorrendet állítottuk fel: 1. Elsődleges célunk a Trió-barlang továbbkutatása 2. Ha a rendelkezésre álló létszámból 3-4 embert el tudunk vonni a Trió bontásából, akkor folytatjuk a Szuadó-végpont vizes mosatását. Ennek az a feltétele, hogy elegendő hosszúságú tűzoltó tömlő álljon a rendelkezésünkre, és hogy a barlangból kihordjuk a bevezetett patak által lerakott, a közlekedést megnehezítő hordalékot. 3. Minden más munka e két cél sikeres megvalósításának lesz alárendelve.

2.3. Nyári kutatótábor: július 23- augusztus 08. (Gila Csaba)

Résztevők: 67 fő: Balázs Anikó, Balyi Krisztina, Barta Csilla, Barta Károly, Bartha Zalán, Bauer Márton, Bauer Zsófia, Benedek Tamás, Dobó Barna, Durai Balázs, Dúró Zsuzsanna, Egerszegi Miklós, Fejes Csaba, Gila Csaba, Gila Károly, Gila Károlyné, Gila Viktor, Gyémánt Tibor, Hajnal Ágnes, Hajnal Ágnes, Halász András, Hantos Péter, Hegedűs Zoltán, Hoyk Edit, Kálmán Éva, Kiss Molnár Edit, Kiss Orosz Mária, Kopasz Imre, Kovács Tímea, Lakatos Tamás, Medveczky Árpád, Mező Béla, Nagyné Szabó Róza, Nédli Attila, Nédli Imre, Nédli Zsuzsanna, Ország János, Ördög Annamária, Pap Krisztián, Robotka Ernő, Rosztóczy Péter, Seregély Róbert, Sipos György, Szakál Szabolcs, Szamkó Szabolcs, Szarka Melinda, Szeredi Anna, Szőke Ilona, Szőke Tibor, Szűcs Brigitta, Szvetnik Csilla, Tarnai Tamás, Tegzes Zoltán, Tóth Adél, Tóth Anita, Tóth Csilla, Tóth Gábor, Tóth Győző, Tóth Iván, Tóth László, Tóth László if., Tóth Lászlóné, Tóth Virág, Török Árpád Ugrin Péter, Varga Eszter, Zalai Márta

Az 1999 évi nyári tábor az utóbbi pár év legsikeresebb táborának nevezhetjük. Mind a résztvevők számának, mind az elért eredmények, mind a tábor hangulatának tekintetében. A tábor a szokásos helyszínen (Szuadó-völgy) a megszokottól korábbi időpontban (júli. 23- aug. 08) volt. Az időpontváltozást a napfogyatkozás illetve a jobb időjárás reménye indokolta.

A végzett munka:

1. Trió-barlang: A tábor fő célja a Trió-nyelő bontása volt. Minden tekintetben prioritást élvezett, mert a tábor alatt mindenképpen ki kellett derülni, hogy van-e értelme tovább bontani. 4 napig előrefele bontottunk a törmelékes kőzetben a karnyi vastag járatokat tágítva, majd július 29-én az eddigi északi irányú bontást abbahagytuk, és egy 10 centis, 120 centi vastag nyugati irányú repedést átbontva végre egy komolyabb tágas járatba jutottunk. Ezzel új szakaszába lépett a bontás, hisz végre egyértelmű járatunk van, és nem csak a repedéseket bontjuk, mint azt tettük eddig. A barlang 11 m-rel lett hosszabb a végpontot egy nagy omlás zárja. Az omlás a járat felé tornyosul, a továbbjutást pedig csak azon keresztül lehet kieszközölni. Az omlás feltételezhetően egy közel a felszínig felnyúló kürtőben alakult ki. A további terveket illetően két koncepció lett megvitatva a táborban. Az egyik az a kürtőre való felszíni bontást javasolta és ezzel új járatot nyitva és a törmeléket felülről kitermelve szüntette meg az omlást. A másik végül is elfogadott terv az, hogy az omlást alulról vasbetonnal és köpillérekkel ki kell támasztani és a járatot így biztosítani. A munkát elkezdtek, befejezése a jövő feladata.

2. Szuadó-barlang: A Szuadó-barlangban mint az várható, látványos eredmények nem történtek, a tábor ideje alatt folytattuk a végponti nagy akna alját kitöltő törmelék, agyag mosatását. A tüzoltótömlőkben a felszínről bevezetett patakvízzel fecskendővel nagy nyomású vízzel dolgoztunk. A mosatással a tábor végére átlagosan kb. 1 m-rel alacsonyabb lett a törmelékfenék. Az ácsolt kutatóaknától balra emelkedő agyagküszöb is az akna többi részének a szintjére lett lebontva. A Szuadóban egy műszak kitermelte a beteretelt patak által egy év alatt behordott anyagot a nadrágszagató szűkületből, hogy a közlekedés kényelmesebb legyen.

3. A táborban infrastrukturális fejlesztések történtek: új igényes WC (Beach House) készült, az esőbeállót nylonnal szigeteltük, új padok, asztalok készültek, a főzést a kisházból kihelyezett gáztűzhely segítette.

4. Természet- és környezetvédelmi nevelés: a tábor első hete egyben színtere volt (akárcsak az elmúlt évben) általános iskolás gyerekek környezetvédelmi táborának. 10 gyermek számára szerveztünk kirándulásokat, előadásokat és barlanglátogatást. De a legfontosabb, hogy mindvégig a természetben a civilizációtól távol az erdőben éltek nomád körülmények között, ezáltal megtanulták becsülni és tisztelni a természettől eddig olyan egyértelműen kapott javakat mint pl.: tiszta víz, virágok, gyümölcsök stb.

5. Természeti földrajzi terepgyakorlat: A kutatótábor ismét helyszíne volt a József Attila Tudományegyetem Természeti Földrajzi Tanszékének egyik kötelezően választható terepgyakorlatának. (ld.4.2) A pihenőnapokon a Mészégető, Vízfő, Maszek, és a Spirál barlangot nézhették meg az érdeklődők. Az időjárás az első és utolsó napokat leszámítva kedvező volt. Az ellátás sokat javult az előző évekhez képest (müzli, tej, levesek, tartalmasabb vacsorák). A táborban a legnagyobb létszám 43 a legkisebb 08 fő volt

2.4.Őszi kutatótábor 1999. október 21-25. (Gila Csaba)

A tábor résztvevői: 31 fő: Balyi Krisztina, Dömsödi Gábor, Egerszegi Miklós, Farkas Zsuzsanna Gáva Ildikó, Gila Csaba, Hajnal Ágnes, Halász András, Horváth Antónia, Juhász Ágnes, Kiss Papp Géza, Kopasz Ágnes, Kopasz Ildikó, Kopasz Imre, Kovács Katalin, Kőhidi Csaba, Madarász Viktor, Medveczky Árpád, Nagy Katalin, Nédli Attila, Nédli Zsuzsanna, Seres Anikó, Szabó Zsófia, Szamkó Szabolcs, Sente Varga Ágnes, Szepesi Bálint, Szeredi Anna, Tegzes Zoltán, Vajdics Andrea, Várszegi Krisztina, Zalai Márta.

A tábor feladata a Trióban nyáron elkezdett munka folytatása volt. A nyári táborban elért új végpont egy nagy omlásban van ahol a továbbjutás csak a törmelék átbontásával lehetséges. Ez nagyon veszélyes munka mert felettünk, alattunk és jobb (keleti) oldalt is csak kővek és agyag van. melynek állékonysága kiszámíthatatlan. A járat folytatása ugyan látszik, bár még nem elég tágas, de tovább bontani az omlás megtámasztása és stabilizálása nélkül életveszélyes. Ezért már a nyári táborban elkezdtünk betonozni, hogy legalább egy biztonságos zugot alakítsunk ki az omlásban, aminek a védelmében lehet dolgozni, illetve, ahova vissza lehet húzódni veszély esetén. A nyáron a járat bal (nyugati) oldala jól ki lett biztosítva, a feladat a jobb oldal megerősítése illetve az omlás két oldalán átívelő védőfal alátámasztása volt.

A végzett munka:

A Trió-barlang végponti omlásának a biztosítása: A végpont jobb oldalát biztosítottuk

betontömbbel illetve falazással, majd erre a betontömbre alapozva egy vasbeton pillérrel támasztottuk alá az omláson keresztülívelő falat. A betonozás szünetében a külső akna mellett felhalmozott igen ingatag kötőmelék-dombot pakoltuk át, hogy legyen hely a később kitermelendő anyagnak.

Dokumentumfotózás: Hajnal Ágnes végigfotózta a Trió-barlangot, létrehozva ezzel a barlangról egy dokumentációs képanyagot.

2.5. Okt-Novemberi kutatóhétvége: november 19-21. (Ország János)

Részvevők: Doszkocs Veronika, Kiss Papp Géza, Kovács Tímea, Ország János, Szepesi Bálint, Szira Fruzsina, Tarnai Tamás, Tegzes Zoltán, Varga Eszter,

Végzett munka:

Betonozás: A Trió-nyelő végpontjának biztosítására szeptemberben felépített betonfalakat ellenőriztük, leszedtük a zsaludeszkákat. Elégedetten nyugtáztuk, hogy a beton megkötött, megfelelően kiszáradt és a célnak megfelelően kiválóan biztosít. Továbbá megvitattuk a további betonozás helyét, annak módját.

Szállítás: Kihordtuk a Trió-nyelőből a zsaludeszkákat, biztonságba helyeztük az időjárás viszontagságai elől. Valamint kipakoltuk a belső depót.

Közetmintát gyűjtöttünk geológiai felméréshez a Trió-nyelő hat meghatározott pontjáról (lásd:...sz. melléklet). A mintákból vékonycsiszolatokat készítettünk melyek segítségével a közetminőséget meghatározhatjuk.

Vízkeimiai elemzést végeztünk Orfűn a bolt melletti forrásból az Egyesület tulajdonában levő hordozható laborral. Különböző szennyeződések, jellemzőket vizsgáltunk: nitrit, nitrát, mangán, foszfát, pH, keménység. A mérés jelentősége tájékoztató jellegű, közelítő értékeket produkált. A későbbiekben tervezzük a mintavételezések helyének kibővítését: Mészégető-forrás, Gubacsos-nyelő és - forrás, Sárkány-forrás, Sárkány-kút; valamint a minták pontos laboratóriumi elemzését összehangban a VITUKI-vizsgálatokkal.

2.6 Szilveszteri kutatóhétvége, december 29- január 2. (Ország János)

Részvevők: 17 fő: Balyi Krisztina, Gila Csaba, Gila Bernadett, Hajnal ágnes, Házi Edit, Herbály Zita, Kálmán éva, Kopasz ágnes, Kovács Katalin, Rosztóczy Péter, Szabó Barbara, Szamkó Szabolcs, Szeredi Anna, Tarnai Tamás, Tegzes Zoltán, Varga Eszter, Zalai Márta

Végzett munka:

A nyelőket védő gátak megerősítése a hóolvadással járó áradások előtt. A szálláshelyünként szolgáló kisház kitakarítása.

Végpont műszak a Szuadó-barlangban: Mivel tömlők most nem álltak rendelkezésünkre ezért nem mosatással dolgoztunk, hanem a víztiszta köveket pakoltuk a Nagy-akna egyik oldalán kialakított rézsűbe. A befolyó víz jelentősen átrendezte a terepet különösen az egykori kutatóakna helyén lévő lyuk változott jelentősen, ezért a környékén nagyfokú óvatosságra van szükség. Magas vízállás miatt a 2-es nyelő nem volt képes a teljes vízhozamot befogadni ezért

a patak továbbfolyt a Trió-nyelőhöz ahol a beton védőgát és a földgát találkozásánál utat tört a barlangba. A lyuk betömése betonozással oldható meg és igen sürgős feladat.

3. KUTATÁSI EREDMÉNYEK ÉS KONCEPCIÓK (Tarnai Tamás)

Barlangfeltáró tevékenységünk elsődleges és egyben végső célja a Vízfő-barlangrendszer lehetőleg teljes feltárása. E célunk elérését a Szuadó-völgy felől induló víznyelők bontásával kívántuk, illetve kívánjuk elérni. Véleményünk szerint ugyanis ebből az irányból (Szuadó-völgy) van a legnagyobb esély a Vízfő-barlangrendszerbe való bejutásra, szemben a Remeteréti-völgy, Büdöskúti-völgy vagy akár a forrás felőli próbálkozásokkal. 1999. folyamán feltáró munkálatokat a Szuadó-barlang és a Trió-barlang végpontján folytattunk, a Gilisztás-barlangban újabb feltárás nem történt, a víznyelőt az Orfűi-patak vizének elnyeletésére vettük igénybe. Az alábbiakban az egyes barlangokban elért eredményeket, illetve a munkálatok során a feltárással kapcsolatosan kialakított újabb kutatási koncepcióinkat mutatjuk be.

3.1 Szuadó-barlang A Szuadó-barlang továbbkutatásában újabb feltárási eredményt sajnos nem mutathatunk fel, de a jövőbeni kutatási stratégia megválasztásában mindenképpen gazdagabbak lettünk egy komoly tapasztalattal. Néhány szót erről. A Szuadó-barlang végpontján található Nagy-akna törmelékletjén eddig két módszerrel próbáltunk keresztülhatolni. Az egyik módszer az aknamélyítéses, a másik a törmelékáthalmazós volt. Ez utóbbinál nagynyomású vizet is igénybe vettünk, ezért ezt vizes módszernek is nevezhetjük. Az aknamélyítéses módszer segítségével 1996. szeptember végére sikerült meghatározni a törmelékösszlet alatt található primer járatirányt (I. akna), majd egy újabb akna segítségével (1996-1997) sikerült rályukasztani az aktív patakos járatra (II. akna). Ekkor azonban a II. akna ácsolási hibái, valamint a végpont horizontális biztosítási nehézségei miatt felfüggesztettük a II. aknabeli munkálatainkat, illetve felhagytuk az időközben (1997/1998 fordulójának áradásai miatt) elszerencsétlenedett munkahelyet. A másik módszer 1998. nyarán került előtérbe, amikor az Egyesület vezetésének többsége leszavazta a II. akna újbóli kiácsolásának tervét, és helyette a teljes "folytatásoldali" törmelékáthelyezés gondolatát fogadta el. A munka megkezdése utáni második napon már nagynyomású vízszugár segítségével végeztük a bontás. Ez a munka folytatódott 1999-ben is tovább, de egyre nyilvánvalóbbá vált ennek a módszernek a kis hatékonysága és nem megfelelő célszerűsége. Ezen még az sem segített, hogy a módszer kiegészítéseképpen az Orfűi-patak vizét a Szuadó-barlangba tereltük, hogy a végponti aknán kialakított "vízcsúszdán" keresztül a folytatásoldali törmeléklet egész évben mosassuk, mivel a csúszda technikai hiányosságai miatt a nagy-aknai törmelékletjőre a patakvíz nem jutott el, tehát nem a törmelékletjőt mosta. A víz visszaterelésének azonban több káros következménye is volt. A barlanghoz vezetett víz folyamatosan mosta és rongálta a bejárat falazott aknát, a téli időszakban a fagyás révén még jelentősebben pusztítva azt, három szűkületi részen pedig (Nadrágszaggató-szűkület, Gumós, Nagyomlás felső oldalának szűkülete) feltöltötte és vizesítette a barlangjáratot, igencsak megnehezítve ezzel a közlekedést. Mindamellet az 1998. és az 1999. év munkálatainak eredményeként valóban kevesebb lett a törmelék a folytatásoldalon (2.3), igaz még mindig csak elenyésző részét halmoztuk át a várható anyagmennyiségnek. A legfontosabb eredmény tehát annak a ténynek a felismerése volt, hogy a Szuadó-barlang végpontján a feltárási stratégia kialakításakor vissza kell térni az aknás megoldáshoz és a II. akna megmaradt részeibe egy komoly ácsolat visszaépítésével meg kell teremteni annak a lehetőségét, hogy a korábban feltárt végponti járatban bővítés és vízszintes járatbiztosítás segítségével juthassunk előrébb.

3.2 Gilisztás-barlang Mint korábban említettem, feltárássra vagy bármilyen kutatásra az objektum esetében nem került sor 1999-ben. Ennek oka részben a kapacitásaink elégtelenségében, részben azonban a Gilisztás-barlang végpontján jelenleg található hosszú és igen masszív szűkület, illetve elszűkülés bontási "reménytelenségében" keresendő, így a hosszútávú kutatási koncepcióinkban ez a barlang védendő és megőrzendő státuszba került, tekintve értékeit, így egyelőre nem kutatandó objektumként kell számon tartanunk. A Gilisztás-barlang azon túlmenően, hogy védelmével és bejárhatóságának biztosításával komoly feladatot ró Egyesületünkre, a tőle 60 méterrel északabbra található Trió-barlang vízvédettségéhez is nélkülözhetetlen, hiszen alkalmas a patak komolyabb vízmennyiségeinek az elnyelésére. Ennek megfelelően a Gilisztás-barlang 1999. folyamán a vízelvezetés megoldásában volt a komplex feltáró kutatásaink segítségére. Már korábban is feltételeztük azonban, hogy az állandó erózióknak, az áradások idején jelentkező komoly víznyomásnak és pusztító erőnek a négy méteres feltáróakna, valamint a természetes nyelőtörök, illetve az ezeket befogadó laza völgyfenéki üledékösszlet nem tud huzamosabb ideig ellenállni. Ezért szeretnénk volna a feltáróaknát komolyabban, akár felfalazással is biztosítani. Sajnos erre a megelőző években sem volt megfelelő kapacitásunk és forrásfedezetünk. Az el nem végzett munkának (nem a szándék, hanem a munka pénzügyi fedezete hiányzott) 1999-ben meg is lett az eredménye: 1999. nyarára az akna déli oldala megrogyott. Az eredeti víznyelési útvonal fölött levő törmelékhiód ugyanis nem bírta az állandó vízjárást, a járat beomlott, eltömve ezzel a feltáróakna talpát is. Így az 1996. és 1998. között látogatható Gilisztás-barlang bejárata elzáródott. Az őszi áradások alkalmával pedig a teljes víznyelő és a feltáróakna is feltöltődött laza, aprószemcsés hordalékkal. A jövőbeni feladatunk tehát a feltáróakna újbóli kitisztítása, a mélyítéssel párhuzamosan végleges kiépítése, így a kicsiny, de annál szebb víznyelőbarlang bejárhatóságának megnyugtató megoldása lesz, nem megfélekedve arról sem, hogy a barlang lehet még később potenciális bontási hely is.

3.3 Trió-barlang 1999. folyamán a Trió-barlang bontása volt a priori kutatási cél. A tárgyalt év során ugyanis a létszámbeli, a technikai, továbbá egyéb összetett szempontokat együttesen figyelembe véve ez az objektum volt a legkönnyebben kutatható. A kutatási programunk kivitelezése során mind a járatbővítés, mind a feltárás, mind pedig az omlásbiztosítás szempontjából jelentős eredményeket hozott az 1999. év. A végpont bontásán kívül szükséges volt a barlang néhol nagyon szűk járatainak a felbővítése. Ebben a tekintetben komoly eredmény volt, hogy az év során a gerinctörőnél található szálkőszűkületet sikerült – ha nem is annyira, amennyire szeretnénk volna, de használható mértékben – felbővíteni (2.1), ezzel a barlangból való kiszállítást könnyebbé tenni. A végpont bontásával (2.1, 2.3) az egész éves munka eredményeképpen a barlang hossza 10 m-rel, mélysége pedig 6 m-rel növekedett meg. A nagy áttörést a nyári kutatótáborban értük el, amikor az ablakot átvésve 1999. július 29-én Gila Csaba és Tarnai Tamás először jutott be az immár kényelmesebben járható, törmelékkel nem feltöltött új szakaszba. Az őszi munkálatokat is figyelembe véve a barlang összhossza 27 (felmérve) + 2 m-re, mélysége 11 (felmérve) + 1 m-re nőtt. Mivel az 1999. nyarára elért végpont komoly omlásban található, szükségessé vált az omlás biztosítása. Ezt a problémát az egyesületünk várakozáson felüli sikerességgel oldotta meg, szilárdan biztosítva mind a főtét, mind pedig az oldalfalakat (2.3, 2.4, 2.5), igaz hagyva még munkát a homlok biztosításával jövőre is. Az SZKBE először alkalmazott vasbeton támfalás járatbiztosítást, így magán az omlás biztosításán túlmenően a legnagyobb eredmény az, hogy bebizonyosodott, képesek vagyunk ilyen jellegű és komolyságú munkák elvégzésére is. A jövő feladata e barlang esetében a további bontás lesz, kezdetben feltehetően további folyamatos járatbiztosítás mellett.

4. EGYÉB TEVÉKENYSÉGEINK

4.1 Természet- és Környezetvédelmi Nevelés Program

4.1.1 Augusztusi program: július 21 - augusztus 31. (Ország János)

A VEMAFÁ (Veszélyeztetett Magyar Fiatalokért Alapítvány) nyári táboroztatásához járultunk hozzá elsősorban anyagi támogatással. A tábor 6 megye 10 intézményének 157 gyermekét érintette.

4.1.2 Októberi program: október 8-10. (Ország János) Az eredeti időpont (szept. 24-26.) az adott intézmény visszalépése miatt későbbre tolódott. Elsősorban időhiány miatt újabb túrát októberben sajnos már nem állt módunkban indítani.

Részvevők: hat diák az Árpád Gyermekotthonból (Szeged): Tóth Piroska (13 éves), Albert László (15 éves), Albert Zsolt (10 éves), Nagy Zsolt (10 éves), Fehér Mihály (15 éves), Tikviszki Róbert (15 éves)

két nevelő: Pál Melinda és Baranyi Róbert (VEMAFÁ) részünkről: Ország János

Szállás: Orfű, barlangkutatóház

A túra leírása: 1999. október 8-án tankolás, bevásárlás (TESCO) és bepakolás után érkeztünk az Otthonba a gyermekekért 15 órára. Rövid búcsúzkodás után nekivágtunk az útnak. Az UAZ-típusú gépjárművünkkel csupán egy alkalommal volt komolyabb gond, mikor megszűnt a világítás. Szerencsénkre találtunk Lánycsokon egy nagyon kedves autóvillamossági szerelőt, aki ellenszolgáltatás nélkül segített a bajunkon. A négy és fél óras útból végül is öt és fél óra lett. Az orfűi házhoz 21 óra körül érkeztünk meg. Vacsora és fekvés volt a program.

Szombaton reggel 8-kor indultunk túrázni. Egész napos túrát szerveztünk a gyerekeknek. Program: Szuadó-völgy barlangjai, Malom-múzeum, Melegmányi-völgy mésztufagátjai, uszoda (a tisztálkodás jegyében). Este szolid vacsora a tűzhely problémái miatt. Vasárnap kicsit később keltünk, reggeliztünk, pakoltunk, tankoltunk és 12 óra körül indultunk Pécsre. Megnéztük a Pécsi Terráriumot, megebédeltünk, majd Szegednek vettük az irányt. 19 órára értünk vissza az Otthonhoz. Úgy vélem, a gyerekek jól érezték magukat (akárcsak én), kellemesen elfáradtak és a nyár (vagy kora ősz) legutolsó napsugarait kihasználva közelebb kerültek a Természethez. Megmutattam nekik, hogyan kell tájékozódni, térképet olvasni. Meséltem a barlangokról, azok képződéséről, az édesvízi mészkőről, a talajerózió problémájáról, időjárási jelenségekről és a Mecsekről. Használhattak tájoló, távcsövet és a képzeletüket. Megtanulták óvni és becsülni a Természetet!

4.1.3 Decemberi program: december 10-12. (Hajnal Ágnes)

A november 24-26-ára tervezett zemplén-hejcei túra a havazás ill. a falu megközelíthetlensége miatt elmaradt. Helyette Esztergomba vittük a gyerekeket kirándulni egy későbbi időpontban.

Részvevők: a túra szervezője: Hajnal Ágnes

a makói Dápay Endre általános Iskola 13 diákja: Göbölös Vilmos (20), Erdei Norbert (16), Rác Péter (17), Bocsa András (18), Kolompár Tibor (18), Gán Zoltán (12), Cziráki Zsolt

(20), Molnár Tamás (9), Szatmári Csaba (12), Petrovics Zoltán (14), Jancsó János (17) Zászlós István (16), Szenes Norbert (15) kísérők: Molnár László (nevelő), Gila Csaba, Kovács Tímea, Hajnal ágnes

Szállás: Esztergom, Ipari Szakmunkásképző Iskola Kollégiuma

A túra leírása: Szegedről a 1520-as vonattal indultunk. éjjelre megérkeztünk a szállásra. Reggeli után átvonatoztunk Dorogra, ahol csatlakozott hozzánk barlangi túravezetőnk. Az állomástól felgyalogoltunk a Sátorkőpusztai-barlanghoz. 11/2 órai gyaloglás után megérkeztünk a barlang szájához, ahol beszélünk a srácoknak a terület ill. a barlang kialakulásáról. Ezután megkezdődött a leszállás. Lenn megtudták, hogy hogyan keletkeztek a barlangi kristályok, ittak a forrás vizéből, megcsodálták az ásványok fluoreszkálását. A barlangtól gyalog mentünk visszafelé. A hazaút egy kis hegymászással kezdődött, majd egy régi kőbányában ásványokat gyűjtöttünk (kalcit). A nagy kő miatt szinte semerre sem láttunk. Késő délután volt már, mire visszaértünk a szállásra. Vasárnap délelőtt Esztergomot néztük meg. Felsétáltunk a Szt. Tamás hegyre, onnan a várba. Bementünk a Bazilikába és az Altemplomba. Este élményekkel gazdagon tértek vissza Makóra. Ezek a fiatalok még sosem jártak barlangba, még kiépítettben sem. Elmondásuk szerint erdőben is csak egyszer, az is sík terepen volt. (A halmozottan hátrányos helyzet egyik átka.) éppen ezért nehéz volt megérteni, hogy miért félnek annyira egy tágas barlangban ill. a hegyen. A túra során elkezdtek ezen fiatalok természeti-környezeti nevelését, bízva abban, hogy az "elvetett mag jó talajba hullott".

4.2 Természet földrajzi terepgyakorlat (Barta Károly)

A József Attila Tudományegyetem I. éves környezettan tanár, II-III. éves földrajz tanár és geográfus szakos hallgatóinak kötelezően választható terepgyakorlatát az alábbi öt hallgató választotta: Durai Balázs, Duró Zsuzsanna, Hegedűs Zoltán, Kis Molnár Edit, Szarka Melinda, valamennyien III. éves földrajz ill. geográfus szakos hallgatók. Terepgyakorlatuk augusztus 1-től 8-ig tartott, tehát a tábor második hetét ölelte fel. Első nap a hallgatók terepbejárás során ismerkedtek meg a Nyugat-mecseki-karszttal: megtekintették a Szuadó-völgy nyelőit, a Remeteréti-völgy Szuadó-völgyi kaptúráját, a Vízfő-forrást, a Cigány-hegy dolinaplatóját és a Szárazkúti-víznyelőket. A második nap a Szuadó-völgy barlangjaival és a barlangi munkával ismerkedhettek meg a hallgatók, majd az elkövetkezendő három napban Hoyk Edit vezetésével geoökológiai felméréseket végeztek a Nyugat-mecseki-karszton, illetve a barlangi munkában vettek részt. 7-én a Melegmányi-völgy geológiai, karszthidrológiai és geomorfológiai érdekességei kerültek számukra bemutatásra.

4.3 A karszt- és barlangkutatás népszerűsítése (Barta Károly)

1999. folyamán terveztük, hogy összeállítunk egy olyan előadássorozatot, amely keretében a középiskolás korosztály környezeti-földrajzi ismereteit mélyítjük el, egyesületünk profiljának megfelelően elsősorban a karsztok működésének, sérülékenységének a bemutatásán keresztül. Sajnos programunkat nem tudtuk elindítani a szeptemberi tanévkezdéskor, csak december elején tartottunk egyetlen bemutató előadást. December 8-án a Deák Ferenc Gimnáziumban Barta Károly tartott előadást a harmadik és negyedik osztályos földrajz fakultációra járó diákoknak a karsztokról. A diákepekkel gazdagon illusztrált előadásban szó volt a karsztosodás általános jellemzőiről és típusairól, Magyarország karsztvidékeiről és az SZKBE Mecsekben folytatott kutatásairól.

5. Köszönetnyilvánítás (Tarnai Tamás)

Ezúton szeretnénk megragadni az alkalmat az 1999. évi jelentésünkben, hogy köszönetet mondjunk mindazoknak a magánszemélyeknek és szervezeteknek, akik pénzzel, munkaerővel, eszközökkel, tapasztalatukkal vagy erkölcsileg támogatták munkánkat, lehetővé téve ezzel az eddigi eredményeink elérését. Mindenekelőtt szeretnénk kifejezni hálánkat Vass Bélának, aki a kezdetektől fogva támogatja munkánkat, Kis Péternek, az Energizer Magyarország Kft-nek, a Pécs Erőmű Rt-nek /Köszönbánya Zobákakna/, Schultz Tamásnak /Béta Lízing Rt./, és a Mecsek Egyesületnek, akik pénz- és eszközbeli támogatásának köszönhetjük táboraink eredményes lebonyolítását. Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik ötéves kutatásunkban tevékenyen részt vettek, vállalták a barlangi munka fáradalmait, vagy sokszor mostoha időjárási viszonyok között a felszíni munka kellemetlenségeit. Különös tekintettel Nédli Imrének, Nédli Attilának /Cseri Gumiszerviz Kaposvár/, Medveczky Árpádnak és Egerszegi Miklósnak. Feltétlenül köszönettel tartozunk pártoló tagjainknak, akik a rendszeres havi átutalásukkal lehetővé teszik az Egyesület stabil, biztonságos működését: Hantos Péternek, Szabó Ferencnek, Tarnai Dezsőnek, Tarnai Tamásnak, Tegzes Zoltánnak, Víghné Szert Editnek. Szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik a személyi jövedelemadójuk 1%-ának felajánlásával anyagilag támogatták munkánkat, céljainkat. Végül szeretnénk megköszönni szponzoraink támogatását, akik számunkra közszereplési lehetőséget biztosítottak, a környezetvédelmi táboraink lebonyolítását elősegítették, utazási költségeinket csökkentették, ill. segítségükkel több létfontosságú eszköz beszerzése vált lehetségessé. Közülük még egyszer kiemelnénk a JATE Kulturális Titkárságot, a JATE Sportkuratóriumot, a Pécsi Kesztyű- és Bördíszmûipari Szövetkezetet, a Központi Környezetvédelmi Alapot, a Környezetvédelmi és Fejlesztési Intézetet, a Duna-Dráva Nemzeti Parkot, a Karszt és Barlang Alapítványt, a Pro Renovanda Hungariae Alapítványt, Tarnai Dezsőné, Nédli Bélát, a Wesselényi Miklós Nemzeti Ifjúsági- és Szabadidősport az Egészséges életmódot Kőzalapítványt és a Westel Rádiótelefon Kft-t.

5. TKNP-túra (Mecsek, szept.22-24)

Részvevők:

A Hajósi Gyermekotthonból 12 gyermek: Roli, Pista, Pali, Laci, KolompárJózsi, Attila, Szilveszter, Barbi, Nati Szabina, Tamás és egy nevelő, Ica néni Pécsről négyen: Reni, Attila, Roland, Karcsi és egy kísérő, Tamás - a VEMAFá-tól Pál Melinda

az SZKBE-től: Zalai Márta, Szamkó Szabolcs, Herbály Zita és Rosztóczy Péter

A Hajósi Gyermekotthon kis lakóival a pécsi buszállomáson találkoztunk péntek este. Az utolsó orfűi busz a gyerekek érkezése után kb. 10 perccel indult, így szinte bemutatkozás nélkül pattantunk fel a buszra. Azaz én csak pattantam volna, ugyanis Peti nem érkezett meg, s mivel nem tudtuk, hogy tudja-e hol lesz a szállásunk, ezért úgy döntöttünk, hogy én megvárom, és majd együtt megyünk a többiek után. Kb. 4 órás késéssel be is futott Peti, s egy helyi járattal, majd stoppal mi is megérkeztünk a szállásunkra. Ekkorra már mindenki elhelyezkedett a szobákban, és a fiúk izgatottan várták, hogy elinduljunk az éjszakai túrára. A lányok nem jöttek velünk, mert ők már megfürödtek, és inkább lefeküdtek aludni. (És a fiúk szerint egyébként sem a lányoknak való az éjszakai túra.) Így kobakkal, fejlámpákkal indult neki kis csapatunk. A Szuadó-völgyi nyári tábor felé vettük az irányt, és utunkat csak egy kis körteszedés-dobálás-evés kedvéért szakítottuk meg. A nyári táborban aztán kis kört alkottunk,

és mindenki bemutatta "tudományát": huhogást, bőfögést, sikítást...stb., majd a körtvélyesi úton hazaballagtunk. Persze a magaslesnél is elidőztünk kicsit. Mire visszaérkeztünk a szállásra, és mindenki megfürdött, már két óra felé járt az idő. Így a legkisebb fiú, Roli jócskán megdöntötte egyéni lefekvésű csúcsát, ami este tíz óra volt. Reggel kissé később ébredtünk, persze a gyerekek már fenn voltak, és úgy gondolták, nekünk is ideje felkelnünk. (Márti! Zita fenn van már? Zita! Zita!! Mire megreggeliztünk és az elemeket is lehoztuk a kisházból, már dél felé járt az idő. Ezért úgy döntöttünk, hogy Zsongorkő helyett csak a páloskolostorig megyünk el, s aztán aki még kedvet érez hozzá, azt levisszük a Szuadóba. Bár az idő nem kedvezett nekünk, hiszen végig borult volt az ég és finom permet hullt a felhőkből, az út során mégis sorra kerültek le a ruhadarabok az emberkékről. A kolostorromok főleg a fiúk körében aratott nagy sikert, akik rögtön bemutatták hegy mászó-tudományukat, s meglepő fürgeséggel és bátorsággal mászták meg a falakat. Egy gyors fotó kedvéért mindenki egy falra tömörült, majd ismét szétszéledtek. A magunkkal vitt szendvicsek elfogyasztása után végül elindultunk a Szuadóhoz. A barlanghoz vezető úton áttértünk a kék vonalról a kék keresztre. Csak órák múlva derült ki mikor visszaérkeztünk a táborba), hogy egy fiú a kérdéses helyen a kék vonalon ment tovább, s hiába kiáltozott, nem találta meg a csoportot. Így végül kiérve az útra, stoppal tért vissza a szállásra (mindenkit megelőzve!). Teljesen berekedve mesélte el, hogyan vesztett el minket. A barlangba két csoportban vittük le a vállalkozó szellemű gyerekeket, akik igen ügyesen mozogtak a szokatlan környezetben. Mindenki lejött egészen a Nagy aknáig, ahol a fejlámpák lekapcsolása után megtapasztalhattuk a barlangi sötétséget, majd elmajszoltuk a jól megérdemelt végpontcsokit. Mire a második csapat is végzett, és visszaérkeztünk a szálláshelyünkre, már várt bennünket a finom húsleves és spagetti, amelyet Melinda készített a lányok segítségével. A vacsi után búcsút vettünk a pécsiektől, akik sárosan bár, de "törve nem" szálltak fel a buszra. A gyerekek azonban korántsem voltak még fáradtak, és hosszas rábeszélésüknek és négy ártatlan szemeiknek köszönhetően rá tudták venni Mártit és engem, hogy játsszunk velük egy bújócska-fogócska keverékből álló játékot. Bevallom, végül én adtam fel a leghamarabb, mert engem teljesen kifárasztottak a nap eseményei, így az esti elalvással sem volt semmi gond. Vasárnap reggel igen későn ébredtünk, a reggeli is kész volt már, és a gyerekek kinn sürgölődtek a konyhában. Reggeli után még egy kis sétát tettünk a kisházhoz és az orfűi tóhoz, majd a szállásra visszaérve gyorsan kitakarítottunk, összepakoltuk csomagjainkat és eljöttünk. Pécsen mindössze negyed óránk volt már csak a busz indulásáig, de az is elég volt, hogy mindenkit megöleljünk, megpusziljunk, és mindenkitől elbúcsúzzunk. A gyerekek a busz mellett sorfalat alkotva, integetve köszöntek el tőlünk, s megígértették velünk, hogy legkésőbb egy év múlva újra eljövünk velük Orfűre.

Herbály Zita

Első zombolyászásom

Már szinte az Egyesületbe való belépés kezdetétől jártunk kötéltechnika gyakorlatokra, de a nagy érdeklődés miatt csak néhány alkalommal sikerült feljutnom a kötélre. E kötéltechnikázás teljesen felcsigázott, engem főleg a magasság vonzott (bár a barlangban ezt inkább fordítva közelítjük meg, és mélységnek nevezzük). Élesben először a nyári kutatótábor alatt vethettük be magunkat néhányan, az első pihenőnapra ugyanis zombolyászást hirdettek. Viszonylag sokan döntöttünk úgy, hogy a pihenőnapot kevésbé pihentető módon töltjük el: Virág, Ági, Szabi, Andris, Peti, Fruzsi, Barbi és jómagam. Utunk bizonyos bökkenőkkel indult, a Tankötelest hosszabb keresgélés után sem leltük meg, csak néhány csodálkozó

tájfutóval találkoztunk. Így a Labirintba indultunk. A bejárat előtt már megnövekedett adrenalin szinttel kérdezgettem, hogy hogyan is kell xilofont beszerezni (kb. 5 hónapja köteleztem utoljára), de Szabi meggyőződött, hogy azt nem lehet elrontani. (Később kiderült, hogy el lehet, de erről Peti és Bandi tudna mesélni – akik lementettek.) A Labirint tényleg nem okozott csalódást, igazán nem is volt nehéz, de a visszafelé útnál kiderült, hogy honnan kapta a nevét. Szabi ugyanis egy merőben új útvonalon próbált kijutni, de bárhogy erőlködött, a járat túl szűknek bizonyult. Végül Andris mutatta meg, merre próbálkozzunk, ha a felszínre szeretnénk jutni. A következő zomboly a Köteles volt, mely már “némileg” nagyobb akadályt jelentett. Már mindenki lent volt szinte, amikor jöttek a hírek, hogy itt átszerelés lesz. Aggódva tekintettem Szabira: az micsoda? Rögtönzött előadása után ismételtetni próbáltam, mit kell tennem, ám ekkor közölték, hogy itt inkább áthúzás lesz. Olyan is van? - lepődtem meg, de Szabit nem lehetett zavarba hozni, és ezt is elmagyarázta. "Lesz, ami lesz" alapon neki is indultam, de közben kiderült, hogy mégiscsak átszerelés lesz, mégpedig kettő. Az elsőnél még ott volt segítségnek Andris, de a másodikkal már egyedül kellett (volna) megbirkózni. Természetesen nem zajlott minden simán, hiszen a xilofonom beragadt, Andris elindult, hogy leszedjen a kötélről. Közben azt hajtogatta, hogy ez azért nem biztonságos, és hogy nagyon nem szeretne megcsúszni. (Pont ő mond ilyeneket? – Most már én is aggódtam.) Persze ahogy az lenni szokott, mire odaért, én közöltem, hogy éppen most szedtem le a gépet. Visszafelé a problémáimon Peti segített túl, és mivel előttem Barbi is vért izzadt, én lógás közben kilihegtem kicsit magam. Kicsit megint idegeskedtem, mert alattam Szabi és András már kezdett megfagyni, és folyton sürgettek. Miután mindenki kiért, a Büdöskúti-zombolyhoz indultunk. Előtte útba ejtettünk egy forrást, ahol ittunk és megettünk egy egész csomag pilótakekszet. A maradék egy csomagról pedig demokratikus szavazás útján, kis szavazatkülönbséggel, úgy döntöttünk, hogy a zomboly után fogyasztjuk. (a döntés fontosságát igazolja, hogy ez volt egész napi ételmünk, mivel több kaját nem hoztunk "ilyen kis útra") A legtöbb meglepetést a Büdöskút tartogatta számunkra. Megjegyezném, hogy itt volt áthúzás is, így hasznosítani lehetett Szabi beszámolóját. én ereszkedtem utolsó előttinek. Az átszerelésnél ismét szenvedtem egy sort, és miközben Peti magyarázott, a többiek szinte könyörögve kértek, hogy próbáljak minél előbb leérkezni. Ekkor még nem értettem, hogy miért e kétségbeesés, mint ahogy azt sem, miért tiltakozott mindenki arra a bejelentésemre, hogy Szabival azt terveztük, ledobjuk a maradék csomag pilótát... Aztán mikor leértem, rámtört a megvilágosodás: a zomboly alján egy több hónapja aszalódó kisöz teteme hevert igen erőteljes szaghatások kíséretében. A többiek elég murisan festettek: kezüket az orrukra szorítva állták körül az özt, s megkönnyebbülve sóhajtottak föl, mikor nem a dögre landoltam. A zomboly elhagyására senkit sem kellett többször felszólítani... Jőcskán későre járt az idő, mire elkezdtük keresni a hazafelé utat. Jó ideig bukdácsoltunk a sötétben, de végül rátaláltunk a műútra. Kb. fél 11-re érkeztünk a táborhelyre, ahol a többiek teljesen ledöbbsentek, hallva (Élve vagy "halva"-bocs, de ezt nem hagyhattam ki, Peti – Barbi) hogy egész nap "csak" három zombolyban voltunk. De nem magyarázkodtunk, hanem – fáradtságunkhoz mérten meglepő gyorsasággal – rácuppantunk a krumplistasztára, és Barbival megállapítottuk, hogy életünkben nem ettünk még ilyen finomat. (Igazából reggelire is ezt ettünk.) A nap tanulsága pedig: más a tornateremben "lógni", mint egy zombolyban az "életedért küzdeni".

Herbály Zita

**Bihar 2000 -
avagy kalandjaink a Biharban**

Diáimat nézegetve gondolkodom mi minden történt az ott töltött két hét alatt. Az írásztal mellől minden olyan távoli, lehetetlen újraélni. Emlékszem az árnyakra akiket követtem útban a Nagy-Bihar csúcsára, és a hegyre akinek akkor nem mertem mondani: Gonosz vagy! Csak egy pillanat volt amikor felsejlett a ködből, de elég ahhoz, hogy elinduljunk a semmibe vezető úton. Ahogy haladtunk előre, mint a Vörös-tenger nyílt meg előttünk az út, hogy ott tűnjön el, ahol már mindegy előre vagy hátra. Felmentem daczból, Ha valaki azt kérdezi tőlem, hogy "Mit érzett akkor, amikor a Biharban volt?", akkor "sokkk mindent" tudok neki mondani, mert emlékszem:

a gyűrött arcokra az indulás reggelén a püspökladányi állomáson, akik a Csabiék házának padlóján "pihenték ki" magukat

a román határőrre, aki "tudja mit akar", de nekünk belekerült néhány kínos percbe, mire rájöttünk.

a sprintre a vonathoz Nagyváradon a 16,5 (Tücsök)-26 (Szabi) kg-os hátizsákokkal (Biharkeresztesen mázsáltuk le)

a Vlasyászára vezető útra, amit mindenki ismert, és kérdés nélkül meg is mutatott, csak nekünk valahogy nem sikerült megtalálni

a közelképre a mellettem ázogató tehénszarról, miközben görcsberándult ujjakkal próbáltam kibogozni cipőfűzőmet a szakadó esőben (a következmény: hisztéria, de szerencsére Fruzsi, a megmentő)

a "csúcs ez az érzés"-re és a "barlangász-lobogóra" a Vigyázó tetején(1824m)

arra, ahogy a bácsi kezében megállt a horgászbót, amikor meglátott minket meztelenül rohangálni a Székelyjói-vízesésnél

a vad szépségű Szamosbazárra, ahol a csapat fele canyoningolt (Csabi szerint reggel: "lehet, hogy nedves lesz a cipője annak, aki velem jön"), a másik fele pedig 20 kilos hátizsákokkal sziklát mászott (közben Esztit sokkhatás érte)

a varázslatos Aragyásza-barlangra, amelynek termeibe a plafon "ablakain" át besütött a nap

Hemi kissé viseletes "esőköpenyére" a hódolinához vezető úton (naná, hogy akkor is esett)

az éjjeli beázásokra, amikor a vizes hálósákban vacogva egész éjjel a vésztartalék rumunkra gondoltam

az Oncsászái csontbarlangra, amelyben maci lábszárcsontot találtam (ezt később Lakatos Tamás "finom cupáknak" nevezte, és kilátásba helyezte esetleges elfogyasztását)

arra, ahogy egy napszemüveges jeti (Viktor fehér vegyvédelmi ruhában, amely az egyetlen száraz ruhája volt aznap reggel) meghívott minket rumos cappuccinora

a Galbena-szirtre, ahonnan "megcsodálhattuk a kilátást" (köd, 2m látótávolság)

a kutyamentésre a Csodavárban, amelynek akciófilmbe illő jelenete után Viktornak nulladik

típusú találkozója volt egy medvével

a Padisra, ahol folyton esett, de mi kihasználtuk a helyi szórakozási lehetőségeket: smack-csereakció, kockapoker avagy hogyan fér el minél több ember egy sátorban, kakaókrém és 1500 lei-es csokik vásárlása...stb. (ez utóbbi sportágban főleg Edit jeleskedett)

a Ponor-rétre, ami két nap alatt Ponor-tóvá változott (vajon miért?), és a virágos Flóra-rétre, ahol fél napig(!) sütött a nap

a Szamos feletti hídra, amin át akartunk kelni (Csabi szerint: "lehet, hogy egy kicsit veszélyes lesz"), de a híd már nem volt ott...

a küzdelemre a Nagy Bihar csúccsal: kakukkfűillat, Petit Boereau(?), zéró út, de Nagy Vizes Fű és természetesen "kicsit köd"("Edit, ez most a csúcs vagy nem? Edit? Edit!...")

az útszéli málnázásokra és áfonyalegelésekre

Márti és Szabi kifogyhatatlan kukoricadara készleteire

Peti "csodatapaszára", a rohadó lábak egybentartójára

a szegyesdi házitúróra, amihez foghatót csak a majom kóstolhatott a Sivatagi Show-ban (Szabi szerint:"az extrém túra utolsó feladata: elfogyasztani a túró")

s természetesen az örökbecsű slágerre:...óó-óó a kakaó....

Végül is túléltem, hát nincs miért panaszkodnom. Ráadásul megmarad nekem emlékeimben a gyönyörű táj.. Tehát ha mindezek után valaki megkérdezi tőlem, hogy újra elmennék-e, akkor azt válaszolnám, hogy: Igen,...(talán)...de azért igen.

Szabó Barbara

A Szépség és a Szörnyeteg

Diáimat nézegetve gondolkodom, mi minden történt az ott töltött két hét alatt. Az íróasztal mellől minden olyan távoli, lehetetlen újraélni.

Emlékszem az árnyakra, akiket követtem útban a Nagy-Bihar csúcsára és a hegyre, akinek akkor nem mertem mondani: Gonosz vagy! Csak egy pillanat volt, amikor felsejlett a ködből, de elég ahhoz, hogy elinduljunk a semmibe vezető úton. Ahogy haladtunk előre, mint a Vörös-tenger nyílt meg előttünk az út, hogy ott tűnjön el, ahol már mindegy előre vagy hátra. Felmentem dacból, kalandvágyból és haragból. Haragudtam, mert a régen látott Nap kívánt jó reggelt aznap és távozott, mint akit küldenek. Az esőt akkor már nem tudtam közönyösen fogadni. Haraptam, rúgtam, téptem volna, de csak üvölteni tudtam és forrt bennem a méreg. Aztán elfáradtam, csak mentem szótlánul elnyomva minden lázadó hajlamot azért, hogy "hazaérjek". Már 11 napja voltunk úton és az otthon fogalma kicsit átértékelődött. Akkor a sátor és a gázfőző jelentett minden biztonságot. Az a sátor amit a 2.éjszaka esőben, szélben egy felázott tehénszarba vertünk fel. A szag így jött velünk és lett otthonunk része.

Emlékszem még a szorító érzésre, ami a legelemibb dolgok láttán fogott el. Éreztem, hogy hív a mélység és taszít a magasság és egyszerűbb lenne ugrani, mint kapaszkodni. Emlékszem a reggeli gyûrött arcokra, akik őszintébbek voltak mint bármikor és emlékszem a szépségre amelyből hiába próbáltunk elhozni bármit is. Mindemellet persze móka, kacagás és jókedv kísérte utunkat Ébredtünk esőre, hidegre, Edit orkán erejû szél hangját elnyomó trillázó füttyölésére, lovak csörtetésére és azt hiszem egyszer napsütésre. Megmásztuk a VLEGÁSZT és a Nagy-Bihart, kifosztottuk a Csontbarlangot, canyoningoltunk a Szamosban, mentettünk kutyát a Csodavárból és Viktor még medvével is küzdött. Tudjuk milyen szarrá ázva négyen lenni két hálósákra, milyen az, amikor Márta finoman közli Szabival, hogy jobb lenne, ha a zoknija a sátor előtt éjszakázna, vagy milyen vérmedve neszezésének vélni azt a hangot amit Peti ad ki, ha horkantva fordul egyet a guminõn. Egyszerû volt az élet. Este ha behúztam a hálósákom és éreztem a melegét a reggelimrõl álmodtam. Irigylem magam azért amit ott láthattam és ahogyan élhettem. De akkor sokszor hiába próbáltam meggyõzni fáradt lelkem a dolog varázsáról és hogy milyen jó minden reggel vizes bakancsba lépni. Tagadhatatlanul elfáradtam. Testestül-lelkestül. Hazafelé, ahogy áttettük a lábunkat a magyar határon, persze ragyogó napsütés és 30 fokos hõség fogadott minket piciny hazánkban. A fülemben pedig Tolkien szavai csengtek:

"Az út örökké megy tovább,
szirtek fölött, fák alatt,
nap nem járta barlangon át,
de bármely messze tért a láb,
végül hazafelé halad.
S a szem, mely lángot és csatát látott
kõtermek mélyiben
a régi ismert mezõkön át
fûvön, fán, dombon elpihen."

Szira Fruzsi